

Sygn. akt I CSK 192/21

POSTANOWIENIE

Dnia 31 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa J. C.

przeciwko A. K. i K. M.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 lipca 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 lipca 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powódki J. C. i pozwanego K. M. od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 8 maja 2018 r. zasądzającego na rzecz powódki od pozwanego A. K. kwotę 34.472 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 maja 2018 r. oraz od pozwanego K. M. kwotę 27.730 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 maja 2018 r. i oddalając powództwo o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiących własność J. C. w pozostałej części.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powódkę w części oddalającej jej apelację. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Jej zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny naruszył:

art. 327¹ § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zakresie wymogów, które powinno zawierać uzasadnienie, art. 382 k.p.c. pomijając część zebranego w sprawie materiału dowodowego, art. 378 § 1 k.p.c. nie odnosząc się do wszystkich zarzutów apelacji, art. 236 k.p.c. przez brak odniesienia się do wniosku dowodowego powódki o przeprowadzenie w postępowaniu apelacyjnym dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości, art. 224 § 2 i 225 k.c. przez ograniczenie należnego powódce wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości, a także art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie przy określaniu należnego powódce wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości i oparcie się przy jego obliczaniu na opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, który ustalił je w kwocie rażąco zaniżonej.

Pozwany K. M. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w

której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Motywacja wniosku powielającego szczegółowo zarzuty przytoczone w podstawach kasacyjnych bez wykazania ich kwalifikowanego charakteru wskazuje, że powódka traktuje skargę kasacyjną nie jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, a jako instrument pozwalający jej na kwestionowanie niesatysfakcjonującego ją rozstrzygnięcia w trzeciej instancji, któremu to celowi postępowanie kasacyjne nie służy. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinna wystarczyć jedna przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powielający szczegółowo zarzuty przytoczone w podstawach skargi wymogu tego nie spełnia.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się konsekwentnie, że naruszenie art. 328 § 2 (aktualnie art. 327¹ § 1 k.p.c.) w związku z art. 391 § 1 k.p.c., może być zarzucane w skardze kasacyjnej tylko wyjątkowo, gdy wady

uzasadnienia uniemożliwiają dokonanie kontroli kasacyjnej, z uwagi na jego sporządzenie w sposób nie pozwalający na zorientowanie się w przyczynach natury faktycznej i prawnej, które legły u podstaw rozstrzygnięcia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2000 r., I CKN 272/00, niepubl. i z dnia 14 listopada 2000 r., V CKN 1211/00, niepubl.) Uzasadnienie zaskarżonego rozstrzygnięcia akceptującego ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji nie potwierdza tezy o rażącej wadliwości jego konstrukcji i nie dowodzi kwalifikowanego naruszenia art. 382 k.p.c. Wbrew twierdzeniom skarżącej, Sąd Apelacyjny uzasadnił także przyczyny, dla których zaakceptował stanowisko Sądu Okręgowego odnośnie do braku podstaw do przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego (str. 14-15 uzasadnienia), co jest tożsame z brakiem podstaw do przeprowadzenia tego dowodu w postępowaniu apelacyjnym.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono także, że nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji odniesienie się do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji. Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika bowiem konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2016 r., I CSK 659/15 i postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2017 r., I CSK 578/16, i z dnia 14 marca 2018 r., II PK 120/17). Z motywów zaskarżonego orzeczenia skonfrontowanego z zarzutami apelacji (k. 436-440) nie wynika by Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył obowiązki spoczywające na sądzie odwoławczym w tym zakresie.

Przypomnienia także wymaga, że podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżąca zasady tej w znacznej mierze nie bierze pod uwagę, kwestionując opinię biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w oparciu o którą Sądy *meriti* określiły wysokość należnego jej wynagrodzenia za

bezumowne korzystanie i na tej podstawie zgłaszając następnie zarzuty naruszenia prawa materialnego. O oczywistej zasadności skargi nie może także świadczyć naruszenie art. 5 k.c. Ugruntowany jest bowiem pogląd, że za pomocą konstrukcji zakazu nadużycia prawa podmiotowego nie można uzasadniać powstania prawa podmiotowego w stosunku do drugiej strony (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1964 r., I PR 287/64, PiP 1965/12, str. 776, z dnia 14 stycznia 1970 r., II CR 609/69, OSPiKA 1970, nr 12, poz. 250, i z dnia 10 grudnia 1998 r., I CKN 931/97, niepubl.).

W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa procesowego i materialnego, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c. mając na uwadze charakter sprawy oraz trudną sytuację materialną i życiową skarżącej.